

DOI 10.51558/2490-3647.2023.8.1.375

UDK 316.73:821.09-93
37.017:316.7

Primljeno: 14. 02. 2023.

Izvorni naučni rad
Original scientific paper

Matea Butković, Ester Vidović

SKRIVENA ZNAČENJA: ISTRAŽIVANJE INTERKULTURALNE KOMPETENCIJE STUDENATA UČITELJSKOGA STUDIJA POMOĆU MULTIKULTURALNE DJEČJE KNJIŽEVNOSTI¹.

U modernom društvu od izuzetne je važnosti da budući učitelji budu sposobni prepoznati potencijal koji nudi multikulturalna dječja književnost u promicanju interkulturalnih vrijednosti kod djece i da se osjećaju sigurnima u svoju sposobnost odabira autentičnih nastavnih materijala. Tri slikovnice (*The Rabbits' Wedding*, *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* i *And Tango Makes Three*) i jedna ilustrirana priča (*The Story of Little Black Sambo*) odabrane su kao književni predlošci za potrebe ovoga istraživanja. Opći cilj istraživanja bio je ispitati interkulturalnu kompetenciju studenata Učiteljskoga studija pomoću autentičnih djela multikulturalne dječje književnosti, pri čemu se zadavanjem definiranih specifičnih ciljeva nastojalo istražiti: a) stav studenata o primjerenosti odabranih tema za poučavanje u razrednoj nastavi; b) mogu li studenti prepoznati promiču li se tekstom i ilustracijama odabranih slikovnica / ilustrirane priče interkulturalne vrijednosti; c) jesu li studenti osposobljeni za prepoznavanje kontroverznoga sadržaja u odabranim slikovnicama / ilustriranoj priči; d) samoprocjenu spremnosti studenata da se odabranih tema dotaknu u svojem budućem poučavanju; e) samoprocjenu zahtjevnosti prepoznavanja zastupljenosti interkulturalnih vrijednosti u sadržaju odabranih slikovnica / ilustriranoj priči. Uzorak je obuhvatio pedeset šest studenata četvrte godine Učiteljskoga studija (40 studenata sa Sveučilišta u Rijeci i 16 studenata sa Sveučilišta u Puli) tijekom dviju uzastopnih akademskih godina (2020/2021. i 2021/2022.). Ispitanici su ispunjavali upitnik kojim je ispitivana podudarnost sadržaja odabranih naslova i promicanja interkulturalnih vrijednosti, postojanje kontroverznih tema i primjerenost zastupljenih tema za obradu u razrednoj

1. Ovaj rad financiralo je Sveučilište u Rijeci projektom broj uniri-pr-human-19-9; voditeljica projekta dr. sc. Maja Verdonik, izv. prof.

nastavi te samoprocijenjene sposobnosti studenata da teme odabranih djela primijene u svojem budućem radu kao i zahtjevnost prepoznavanja interkulturalnih vrijednosti u odabranim djelima. Većina studenata prepoznala je ono što tri odabrane slikovnice čini kontroverznima – implicitno zagovaranje prava i ravnopravnosti marginaliziranih skupina (posvojenje unutar istospolne zajednice, prikaz transrodnih osoba, vjenčanje osoba različite boje kože). Gotovo dvije trećine ispitanika naišlo je na poteškoće u procjenama prisutnosti interkulturalnih vrijednosti u odabranim djelima.

Ključne riječi: autentični nastavni materijal; interkulturalna kompetencija; multikulturalna dječja književnost; strani jezik; studenti – budući učitelji

1. UVOD

Kurikularni pristup usmjeren na razvoj kompetencija učenika u suvremenom društvu traži promjene metoda i oblika rada na svim razinama obrazovanja kako bi se osigurali uvjeti za razvoj interkulturalne kompetencije svih dionika odgojno-obrazovnoga procesa, koje bi trebale ići u smjeru osposobljavanja pojedinca, između ostaloga, za otvoren dijalog, kritičko razmišljanje, kreativnost, rješavanje problema, radoznalost i reduciranje predrasuda u kontaktu s drugima i drukčijima, poznavanje stranih jezika, upoznatost s tradicijama i običajima drugih kultura, razvijanje empatije i suradnje, nestereotipnoga mišljenja i antipredrasudnih stavova (Hrvatić i Piršl 2007). U ovom procesu, uz roditelje, veliku ulogu igraju i učitelji jer uvelike pridonose formiranju cjeloživotnih interkulturalnih stavova svojih učenika provođenjem interkulturalnih načela u djelo pri čemu bi „vrijednosti koje promiču slobodu mišljenja i kritički pristup usmjeren na prepoznavanje složenosti socijalnih odnosa, poštivanju različitosti i vlastite društvene i građanske odgovornosti“ (Bedečković 2012: 308) trebale biti sastavnim dijelom formalnoga odgoja i obrazovanja počevši od osnovnoškolskoga pa sve do visokoškolskoga obrazovanja (Piršl 2011).

U domeni poučavanja stranih jezika opće je prihvaćeno da učenici ne trebaju samo znanja i vještine unutar stranoga jezika koji uče, već i sposobnost upotrebe jezika na društveno i kulturalno prihvatljiv način (Byram i sur. 2002), a razumijevanje kulture sastavni je dio interkulturalne kompetencije.

Definiranje interkulturalne kompetencije složen je zadatak. U općem smislu interkulturalna kompetencija odnosi se na „svakolike sposobnosti i značajke karakteristične za svakog pojedinca, i to kako na osobnoj, tako i na individualnoj razini“ (Sablić i sur. 2010: 96), a može se odrediti kao sposobnost interakcije i prikladna po-

našanja koji se temelje na stavovima, vještinama i interkulturalnim znanjima (Dear-dorff 2008). Kao najznačajnije aspekte interkulturalne kompetencije autorice ističu tolerantnost, prihvaćanje različitosti, empatičnost i poznavanje različitih kultura (Sabljić i sur. 2010). Gilberte Furstenberg objašnjava da je „kultura vrlo složen, nedokučiv, višeslojan pojam koji obuhvaća mnoga različita područja koja se preklapaju i koji se inherentno protivi lakoj kategorizaciji i klasifikaciji“ (2010: 329). Sonia Nieto definira kulturu kao „stalno promjenjive vrijednosti, tradicije, društvene i političke odnose i svjetonazore koje je stvorila, podijelila i formirala skupina ljudi“ (1999: 48), a koji su podložni promjeni, ali i odbacivanju. Iz ovih se tumačenja kulture iščitava izazov u pristupu poučavanju kulture i utvrđivanju koje bi vrijednosti određene kulture trebale biti uključene u odgojno-obrazovnu praksu s obzirom na to da se one „ne mogu smatrati stalnom i nepromjenjivom kategorijom nego su, naprotiv, podložne povijesnim i društvenim promjenama“ (Bedeković 2012: 307). Učenike i učitelje stoga treba senzibilizirati za susrete s kulturalnim različitostima, za prihvaćanje i mogućnost komunikacije s drukčijima od sebe. To ujedno znači da bi sveučilišni profesori koji poučavaju studente – buduće učitelje u svojoj obrazovnoj praksi također trebali osiguravati mogućnost razvoja širokoga spektra kompetencija prijeko potrebnih za rad s učenicima različitih odgojno-obrazovnih potreba čime se u učenicima razvija osjećaj pripadnosti, ravnopravnosti i priznatosti, a time omogućuje i uspješnije usvajanje obrazovnih sadržaja.

1.1. Multikulturalna dječja književnost kao autentičan nastavni materijal u nastavi stranoga jezika

Prednosti korištenja književnosti u nastavi stranoga jezika dobro su poznate. Osim razvijanja učenja jezika (Daskalovska i Dimova 2012), upotreba književnosti u kontekstu učenja stranoga jezika potiče emocionalni razvoj (Shrestha 2007) i stimulira dinamičko učenje, tj. „učenje koje aktivno i što je moguće više osobno uključuje učenike“ (McRae 1991: 8). B. Joyce Stallworth i suradnici (2006) ističu važnost omogućavanja ekstenzivnoga čitanja i upotrebe književnosti kao medija koji učenicima pomaže pri promišljanju kako svoga svijeta, tako i drugih svjetova, a time i uspostavljanju interkulturalnoga dijaloga (Kortenhaus i Demarest 1993). Interkulturalnim dijalogom smatra se „otvorena i uljudna razmjena mišljenja između pojedinaca i grupa koje pripadaju različitim kulturama, koja vodi do dubljega razumijevanja globalne percepcije drugih“ (Vijeće Europe 2008: 17), a multikulturalna književnost prepoznata je kao plodno tlo za poticanje razvoja i unapređivanja interkulturalne

kompetencije studenata – budućih učitelja i učenika. U kontekstu primjene multikulturalnih književnih djela za promicanje interkulturalne kompetencije u nastavi stranoga jezika nužno je razjasniti što se smatra autentičnim književnim djelom, a što autentičnim nastavnim materijalom.

Multikulturalna književnost može se definirati kao književnost koja uključuje sve književne žanrove, a naglasak stavlja na autentična sociokulturalna iskustva marginaliziranih skupina u društvu (Sanders 2009) „uključujući ona nastala uslijed razlika u jeziku, rasi, spolu, klasi, etničkoj pripadnosti, identitetu i seksualnoj orijentaciji“ (Butković i Vidović 2021: 52) s ciljem promicanja uvažavanja i poštivanja različitosti. Važna karakteristika multikulturalne dječje književnosti, prema Charlesu A. Templeu i suradnicima (1998), jest stupanj do kojega ona „govori istinu“ o ljudskom iskustvu. „Štoviše, likovi... su vjerodostojni, a spoznaje koje knjige iznose točne su, možda čak i mudre“ (Temple i sur. 1998: 10). Rudine Sims Bishop (2003: 5) definira kulturnu autentičnost kao „mjeru u kojoj knjiga odražava svjetonazor određene kulturne skupine i vjerodostojne pojedinosti jezika i svakodnevnoga života članova te kulturne skupine“. Susan Guevara (2003: 9) navodi da je „autentično djelo ono djelo koje se čini živim – u njemu postoji nešto istinito iz kulture“. Jezik djela multikulturalne književnosti autentičan je ako se učenici s njime mogu poistovjetiti, ako u njemu mogu stvoriti razumijevanje. Judith Ableser (2008) smatra da autentičan jezik uključuje smislenu i relevantna iskustva koja motiviraju učenika. Dakle, autentičnost multikulturalne književnosti proizlazi iz njezina pozitivnog, realističnog i nediskriminatornog prikaza pripadnika marginaliziranih skupina, njihova govornog izričaja i životnih iskustava s kojima se djeca mogu poistovjetiti i pomoću kojih mogu razmotriti vlastite postupke, uvjerenja i emocije.

Postoji niz pristupa pojmu autentičnosti nastavnoga materijala, ali ono što im je zajedničko jest shvaćanje da takvi materijali podrazumijevaju izlaganje stvarnome jeziku, jeziku izvornih govornika za izvorne govornike i nisu stvarani u pedagoške svrhe, tj. za učenje jezika kao stranoga jezika (Jordan 1997; Guariento i Morley 2001). Takvi materijali doprinose uspješnoj upotrebi stranoga jezika jer imaju pozitivan učinak na motivaciju učenika ako su prilagođeni jezičnim potrebama učenika, pružaju autentične kulturne informacije, omogućuju izlaganje stvarnome jeziku, bliži su potrebama učenika i podržavaju kreativniji pristup nastavi (Richard 2001).

Dakle, može se zaključiti da dječja književnost s multikulturalnim sadržajima u nastavi stranoga jezika ima dvojaku funkciju: izvor je autentičnih životnih iskustava i autentičnoga jezika izvornih govornika stranoga jezika.

1.2. *Multikulturalna slikovnica i ilustrirana priča u funkciji promicanja interkulturalnih vrijednosti*

Multikulturalna slikovnica smatra se jednim od najboljih sredstava za promicanje temeljnih vrijednosti interkulturalnoga obrazovanja (Encabo Fernández i sur. 2012) jer je prepoznata kao vrijedan izvor za promicanje dječjega razumijevanja ljudskih stanja i iskustava i može navesti djecu do novih spoznaja o svijetu koje im inače ne bi bile dostupne u njihovu okruženju (Short 2012; Kochiyama 2017). Tim više što slikovnice pričaju priču vizualnim i tekstualnim kodovima pa slike sadrže informacije koje nedostaju u tekstu, njih mogu dobro razumjeti i oni učenici čiji je materinski jezik različit od jezika kojim se govori u njihovu okruženju. Ilustracije su od posebne važnosti jer kada slikovnice prikazuju likove koji pripadaju različitim rasama, etničkim skupinama i kulturama, djeca postaju emocionalno uključena u niz ljudskih iskustava (Hughes 2012). One navode čitatelja na empatičan odgovor na slikovnicu (Prior i sur., 2012), a taj „početni empatijski odgovor može se razviti u dublje razmatranje zašto se likovi osjećaju tužno, izostavljeno ili izolirano” (Lysaker i Sedberry 2015: 106). U slikovnici, za razliku od ilustrirane priče/knjige, slike imaju jednako važnu i nezamjenjivu ulogu kao i riječi (Narančić Kovač 2011).

Multikulturalna književnost bavi se pitanjima različitosti i uključenosti, ali što je još važnije, i strukturama moći i borbom za ravnopravnost. Njzin cilj nije samo razumjeti, prihvatiti i uvažavati kulturne razlike, već i transformirati postojeći društveni poredak kako bi se osigurala veća zastupljenost i autoritet marginaliziranih skupina i kultura te postigla društvena jednakost i pravda (Cai 1998: 313). To znači da primarni cilj multikulturalne dječje književnosti nije samo pružiti čitateljima različita autentična životna iskustva različitih sociokulturnih skupina, nego i zagovarati društvenu pravdu. Upravo se zato djela multikulturalne književnosti često nalaze na popisima problematičnih pa i zabranjenih djela.²

2. Ilustrirana priča *Jacob's New Dress* (2014) autora Sare i Iana Hoffmana i ilustratora Chrisa Cosea 2017. maknuta je s polica knjižnica u Sjevernoj Karolini zbog pritužbi roditelja da zagovara transrodna prava. Novo ruho bajke *The Little Red Riding Hood* (1983) ilustratorice Trine Scharf Hyman 1990. godine naišlo je na negodovanje roditelja u Kaliforniji i na Floridi jer su smatrali da se bajkom maloljetnicima promovira konzumacija alkohola. Popularna priča za laku noć *Goodnight Moon* (2005) autorice i ilustratorice Margaret Wise Brown kritizirana je jer su na nekim ilustracijama prikazane pepeljara i cigareta. Slikovnica *Nasreen's Secret School. A True Story from Afghanistan* (2009) autorice i ilustratorice Jeanette Winter kritizirana je i skoro povučena s polica u pojedinim okruzima na Floridi i u New Yorku jer zagovara „nekršćansku religiju“ i jer je prenasilna za mlade čitatelje. U novije vrijeme slikovnica *The Very Hungry Caterpillar* (1969) Erica Carlea uvrštena je na popis problematičnih sadržaja jer nije rodno uključiva, tj. autor gusjenici dodjeljuje mušku rodnu ulogu.

U ovom istraživanju naglasak je stavljen upravo na ona djela multikulturalne dječje književnosti čiji tekstualni i/ili slikovni sadržaj odrasli čitatelji do danas smatraju problematičnima. Cilj je studentima – budućim učiteljima ponuditi konkretne primjere osjetljivih tema zastupljenih u multikulturalnoj dječjoj književnosti i istražiti njihove utiske i stavove o primjerenosti takvih tema i sadržaja u radu s djecom ranoga osnovnoškolskog uzrasta.

2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Cilj i zadaci istraživanja

Istražiti interkulturalnu kompetenciju studenata Učiteljskoga studija, ponudivši im autentična djela multikulturalne dječje književnosti, bio je opći cilj ovoga istraživanja. K tome, definiranim specifičnim ciljevima istraživanja nastojalo se istražiti:

- a) stav studenata – budućih učitelja o primjerenosti odabranih tema za poučavanje u razrednoj nastavi;
- b) mogu li studenti – budućí učitelji prepoznati promiču li se tekstem i ilustracijama odabranih slikovnica / ilustrirane priče interkulturalne vrijednosti (npr. prihvaćanje različitosti, ravnopravnost, empatiju);
- c) jesu li studenti – budućí učitelji osposobljeni za prepoznavanje kontroverznoga sadržaja u odabranim slikovnicama/ilustriranoj priči;
- d) samoprocijenjenu spremnost studenata – budućih učitelja da se odabranih tema dotaknu u svojem budućem poučavanju;
- e) samoprocjenu zahtjevnosti prepoznavanja zastupljenosti interkulturalnih vrijednosti u sadržaju odabranih slikovnica/ilustriranoj priči.

Uzorak

Istraživanje se provodilo tijekom dviju uzastopnih akademskih godina (2020/2021. i 2021/2022.) u sklopu kolegija Dječja književnost na engleskom jeziku na Učiteljskom fakultetu u Rijeci i kolegija Dječja književnost na engleskom jeziku 1 na Fakultetu za odgojno-obrazovne znanosti u Puli. Uzorak je obuhvatio pedeset šest studenata³ četvrte godine Učiteljskoga studija (40 studenata Sveučilišta u Rijeci i 16 studenata Sveučilišta u Puli).⁴

3. Izrazi koji se upotrebljavaju u ovom radu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškome ili ženskome rodu, neutralni su i jednako obuhvaćaju i muški i ženski rod.

4. S obzirom na mali broj ispitanika sa Sveučilišta u Puli, kao i na slabu zastupljenost muških ispitanika, u analizi i interpretaciji rezultata nećemo uspoređivati odgovore i donositi zaključke s obzirom na spol ni sveučilište na kojem je provedeno istraživanje.

Varijable

U fazi promišljanja o mogućim književnim naslovima koji bi se ponudili studentima – budućim učiteljima, autorice su su vodile sljedećim kriterijima odabira:

- a) Djelo mora biti autentičan nastavni materijal, tj. napisao/ilustrirao ga je izvorni govornik engleskoga jezika za izvorne govornike engleskoga jezika, a ne za potrebe poučavanja stranoga jezika.
- b) Glavni likovi mogu biti ljudi i/ili antropomorfizirane životinje.
- c) Tekst i/ili ilustracije smatraju se kontroverznima, a samim time i neprimjerenima za djecu.
- d) Sadržaj i ilustracije eksplicitno (glavni likovi su ljudi) ili implicitno (glavni likovi su životinje) ukazuju na životna iskustva pripadnika marginaliziranih skupina.

Tri slikovnice i jedna ilustrirana priča odabrane su za rad sa studentima – budućim učiteljima, a sva se četiri naslova do danas smatraju kontroverznima u nekim dijelovima Sjedinjenih Američkih Država:

- a) Slikovnica *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* (2014) kanadske autorice Christine Baldacchino i kanadske ilustratorice Isabelle Malenfant se u pojedinim djelovima SAD-a smatra kontroverznom zbog sumnje na promicanje LGBTQIA+ ideologije.
- b) Slikovnica *And Tango Makes Three* (2005) američkih autora Petera Parnella i Justina Richardsona i američkoga ilustratora Henrija Colea bila je i ostala temom brojnih rasprava o cenzuri i (ne)prihvatanju istospolnih brakova i mogućnosti da istospolni parovi posvajaju djecu.
- c) Slikovnica *The Rabbits' Wedding* (1958) američkoga autora i ilustratora Gartha Williamsa je bila kontroverzna u saveznoj državi Alabami gdje su je lokalni političari smatrali propagandnim materijalom za integraciju crnaca i promicanje međurasnih brakova.
- d) Ilustrirana priča *The Story of Little Black Sambo* (1899) škotske autorice i ilustratorice Helen Bannerman samom radnjom nije dovođena u pitanje, ilustracije dječaka Samba jesu, kao i odabir njegovih imena (Sambo je pogrđan naziv koji označava djetinjastu mušku osobu afričkoga ili indijskoga porijekla, ali i odanoga slugu).

Instrument i tok istraživanja

Za potrebe istraživanja, osmišljen je upitnik koji se sastojao iz dva dijela. U prvome dijelu upitnika ispitanicima su ponuđene dvije tvrdnje na petostupnoj Likertovoj ljestvici: Tekstom i ilustracijama odabrane slikovnice/ilustrirane priče promiču se interkulturalne vrijednosti i Tema odabrane slikovnice/ilustrirane priče primjerena je djeci ranoga osnovnoškolskog uzrasta (raspon odgovora od *1 – uopće se ne slažem* do *5 – potpuno se slažem*) i postavljeno im je jedno pitanje otvorenoga tipa: Što ovu slikovnicu / ilustriranu priču čini kontroverznom? U drugome je dijelu upitnika ispitanicima ponuđena jedna tvrdnja na petostupnoj Likertovoj ljestvici (raspon odgovora od *1 – uopće se ne slažem* do *5 – potpuno se slažem*): Osjećam se sigurnim u svoje sposobnosti da temu odabrane slikovnice / ilustrirane priče na odgovarajući način obradim u svojoj budućoj odgojno-obrazovnoj praksi. Postavljeno im je jedno pitanje na petostupnoj Likertovoj ljestvici (raspon odgovora od *1 – iznimno teško* do *5 – iznimno jednostavno*): Koliko Vam je bilo teško odlučiti promiču li se sadržajem slikovnice / ilustrirane priče interkulturalne vrijednosti?

Način obrade podataka

Za svrhu obrade podataka u ovome radu korištena je deskriptivna statistika. Za svako pitanje prikazana je distribucija odgovora putem relativne frekvencije (%).

3. REZULTATI I DISKUSIJA

Prvi specifični cilj bio je ispitati stav studenata – budućih učitelja o primjerenosti odabranih tema za poučavanje u razrednoj nastavi.

Tablica 1. Primjerenost teme za poučavanje u razrednoj nastavi

Naslov	Tema slikovnice / ilustrirane priče primjerena je za poučavanje u razrednoj nastavi				
	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	Potpuno se slažem
	1	2	3	4	5
<i>Morris Micklewhite and the Tangerine Dress</i>	0%	10.7%	19.7%	44.6%	25%
<i>And Tango Makes Three</i>	0%	12.5%	17.8%	46.4%	23.2%
<i>The Rabbits' Wedding</i>	0%	3.5%	14.3%	44.7%	37.5%
<i>The Story of Little Black Sambo</i>	8.9%	12.5%	26.8%	35.8%	16%

Najveći udio studenata – budućih učitelja složio se s tvrdnjom da je tema slikovnice *The Rabbits' Wedding* (82.2%) primjerena za poučavanje djece u nižim razredima osnovne škole. Značajno manji dio smatrao je da su teme slikovnica *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* (59.6%) i *And Tango Makes Three* (59.6%) i ilustrirane priče *The Story of Little Black Sambo* (51.8%) primjerene za djecu ranoga osnovnoškolskog uzrasta. U ova tri naslova izraženiji je naglasak na životna iskustva pripadnika marginaliziranih skupina. Udio studenata – budućih učitelja koji nije znao procijeniti primjerenost teme odabranih slikovnica nije zanemariv [*Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* (19.7%), *And Tango Makes Three* (17.8%), *The Rabbits' Wedding* (14.3%)], naročito kada je riječ o ilustriranoj priči *The Story of Little Black Sambo* (26.8%). Najviše ispitanika (21.4%) ovu ilustriranu priču smatralo je neprikladnom za poučavanje u razrednoj nastavi. Međutim, tema ovoga književnog djela nije tijekom povijesti smatrana kontroverznom, već njezine ilustracije i nazivi Black Sambo za dječaka, Black Jumbo za oca i Black Mumbo za majku.

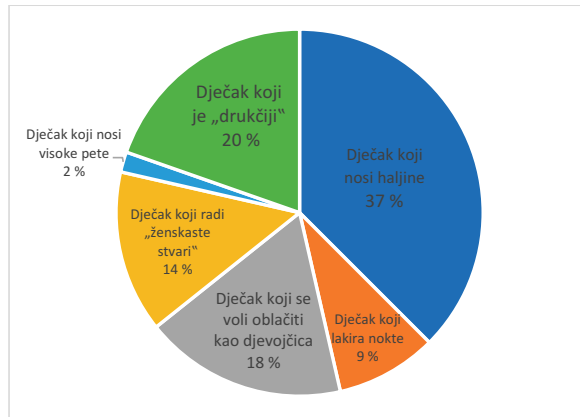
Drugi specifični cilj bio je istražiti mogu li studenti – budući učitelji prepoznati promiču li se tekstom i ilustracijama odabranih slikovnica / ilustrirane priče interkulturalne vrijednosti (npr. prihvaćanje različitosti, ravnopravnost, empatiju).

Tablica 2. Podudarnost sadržaja i promicanja interkulturalnih vrijednosti

Naslov	Tekstom i ilustracijama slikovnice/ilustrirane priče promiču se interkulturalne vrijednosti				
	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	Potpuno se slažem
	1	2	3	4	5
<i>Morris Micklewhite and the Tangerine Dress</i>	0%	0%	25%	30.3%	44.7%
<i>And Tango Makes Three</i>	0%	1.8%	23.2%	32.1%	42.9%
<i>The Rabbits' Wedding</i>	0%	10.7%	19.7%	21.1%	37.5%
<i>The Story of Little Black Sambo</i>	12.5%	23.2%	25%	21.5%	17.8%

Tri četvrtine ispitanika (75%) smatralo je da se tekstom i ilustracijama slikovnica *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* i *And Tango Makes Three* promiču interkulturalne vrijednosti. 59.6% ispitanika smatralo je da se sadržajem slikovnice *The Rabbits' Wedding* promiču interkulturalne vrijednosti i svega 39.3% ispitanika bilo je mišljenja da se sadržajem ilustrirane priče *The Story of Little Black Sambo* promiču interkulturalne vrijednosti. I ovdje je prisutan značajan broj studenata – budućih učitelja koji nisu znali procijeniti promiču li se tekstom i ilustracijama odabranih slikovnica / ilustrirane priče interkulturalne vrijednosti. Prednjače *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* i *The Story of Little Black Sambo* s po 25%, potom slijede *And Tango Makes Three* (23.2%) i *The Rabbits' Wedding* (19.7%). Najveći broj ispitanika smatrao je da se ilustriranom pričom *The Story of Little Black Sambo* (35.7%) ne promiču interkulturalne vrijednosti, a zanimljivo je primijetiti da ni jedan ispitanik nije bio mišljenja da se slikovnicom *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* ne promiču interkulturalne vrijednosti.

Treći specifični cilj bio je istražiti jesu li studenti – budući učitelji osposobljeni za prepoznavanje kontroverznoga sadržaja u odabranim slikovnicama / ilustriranoj priči. Postavljeno im je pitanje otvorenoga tipa: Što ovu slikovnicu / ilustriranu priču čini kontroverznom?

Slika 1. *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress*

Većina studenata – budućih učitelja prepoznala je što ovu slikovnicu čini kontroverznom: protagonist koji nosi haljinu (37%), „drukčiji“ je od ostale djece (20%) jer se voli oblačiti kao djevojčica (18%) i radi „ženskaste“ stvari (14%) poput lakiranja noktiju (9%) i nošenja visokih peta (2%). Najviše odgovora ukazuje na društveno neprihvatanje mogućnosti da dječaci nose odjeću koja se tradicionalno povezuje s djevojčicama:

„Nije prirodno da dječaci nose haljine.“

„Činjenica da dječak nosi haljinu, a društvo na to nije naviklo jer smatra da su haljine samo za djevojčice.“

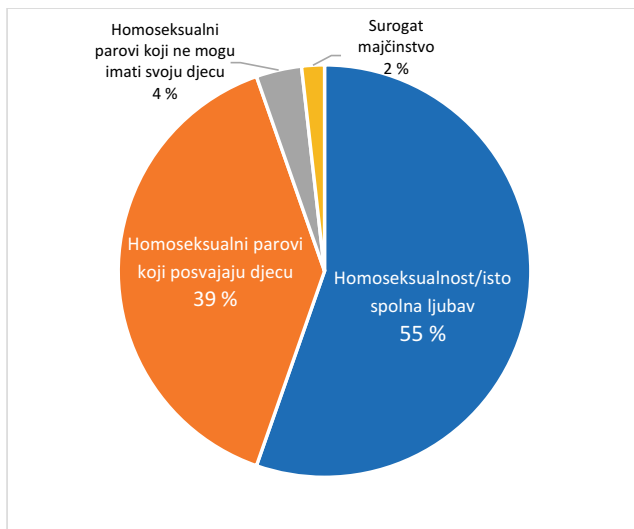
„Ono što priču čini kontroverznom jest to što dječak nosi haljinu i prijatelji ga ismijavaju.“

U nekim odgovorima naglašava se rodna ravnopravnost i otvorenost prema „drukčijem“:

„Ono što ovu slikovnicu čini kontroverznom jest činjenica da se radi o temi koja je i dalje kontroverzna u današnjem društvu, a to je rodna ravnopravnost i činjenica da dječaci mogu nositi haljine i lakirati nokte, a da djevojčice mogu nositi traperice i ponašati se loše.“

„Činjenica da dječak nosi haljinu ne znači da je *queer*, gej ili ikakva druga slična kategorija, na njemu je da otkrije što je.“

„Mislim da je kontroverzni dio što Morris, koji je dječak, nosi haljine i ne skriva to. Nosi ih ponosno.“

Slika 2. *And Tango Makes Three*

Većina studenata ispravno je uočila dva glavna razloga koja su ovu slikovnicu svrstala među najosporavanije slikovnice u Sjedinjenim Američkim Državama: ljubav dvaju mužjaka pingvina koja se poistovjetila s promicanjem istospolnih parova (55%) i njihovo posvojenje jajeta koje se povezivalo s posvajanjem unutar istospolne zajednice (39%).

„Dva muška pingvina su se zaljubila i željeli su osnovati obitelj, ali nisu mogli sami.”

„Možda zato što dvije osobe istoga spola ne mogu imati dijete.”

„Kontroverznost proizlazi iz činjenice da ljudi nisu otvoreni prema novim idejama i prema ideji da dvije osobe istoga spola posvoje dijete.”

„Po meni je u društvu “normalno” da su članovi obitelji ženski i muški roditelji. U ovoj su slikovnici dva muška roditelja, što je neobično i kao u mnogim drugim “kontroverznim” knjigama, činjenica da ukazuje na nešto neobično čini je kontroverznom.”

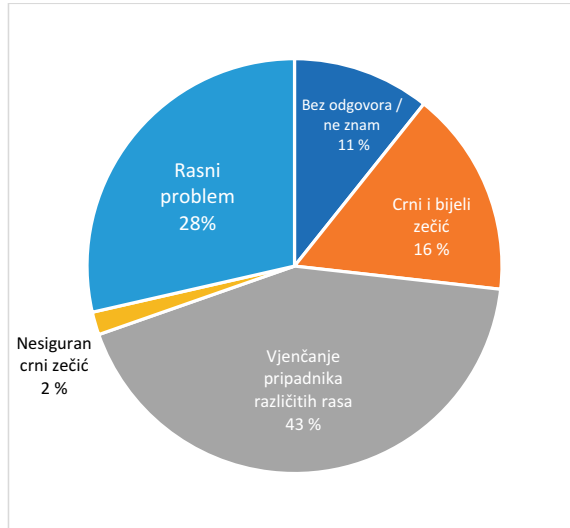
Zanimljiv nam se učinio odgovor koji posvojenje povezuje sa surogat majčinstvom:

„Slikovnica je kontroverzna zbog surogat majčinstva.”

Neki ispitanici naglasili su svoje prihvaćanje istospolnih parova, ali i da djeca možda neće povezati sadržaj slikovnice s pravima istospolne zajednice:

„Veze između dva muškarca ili dvije žene kontroverzne su što smatram smiješnim jer svatko ima pravo voljetioga god želi.”

„Djeca možda neće razumjeti o čemu se zapravo radi.”

Slika 3. *The Rabbits' Wedding*

Velika većina ispitanika (87%) prepoznala je da su kritičari ove slikovnice likove zečeva i njihovu boju krzna poistovjetili s pitanjem ravnopravnosti bijelaca i crnaca (16%), odnosno da se slikovnicom problematizira „rasno pitanje” (28%) i međurasni brak (43%). Manji udio ispitanika nije uočio što je ovu slikovnicu moglo učiniti spornom (11%), a jedan je ispitanik pozornost skrenuo na ponašanje crnoga zečića (2%).

„Vjenčanje između crnoga i bijeloga zeca (osoba crne i bijele boje kože).”

„Nekim ljudima je brak „bijelih” i „crnih” kontroverzan.“

„Smatram da je bila kontroverzna jer nekoć nije bilo uobičajeno da se crnci i bijelci vjenčaju.“

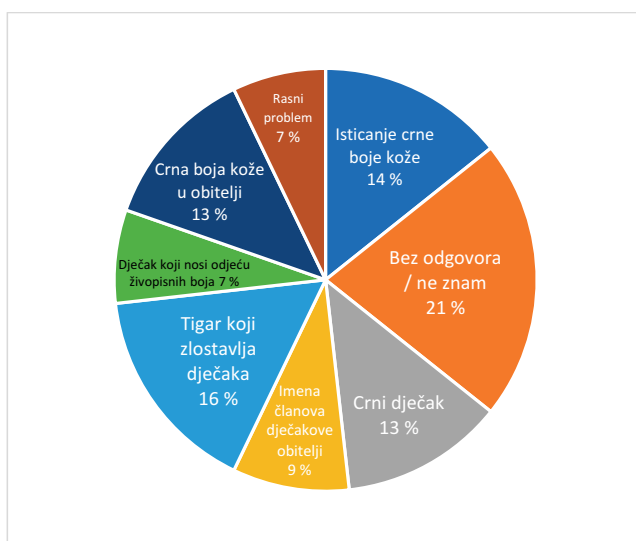
„Pokazuje jednakost između dviju rasa.”

Činjenica da 11% ispitanika u sadržaju slikovnice nije uočilo ništa sporno („Ova se priča ne čini kontroverznom, ne razumijem“) ili da kontroverznu prošlost ove slikovnice nisu povezali s problematikom boje kože već s potrebom crnoga zečića da svoju sreću ostvari u zajedništvu s bijelim zečićem („To što misli da mu je potre-

ban drugi zec da bi bio sretan, da ne može biti sretan sam.“) može se protumačiti kao rezultat slabije upoznatosti studenata s američkom kolonijalnom povijesti i zakonima kojima su se ograničavale slobode američkih crnaca. Međutim, izostanak prepoznavanja kontroverznoga sadržaja odražava i stav samoga autora/ilustratora Gartha Williamsa koji je 1959. godine u intervjuu za novine *New York Times* odbacio poveznicu likova slikovnice i ljudi rekavši da „nije bio svjestan da se životinje s bijelim krznom, kao što su bijeli polarni medvjedi i bijeli psi i bijeli zečevi, smatraju krvnim srodstvom bijelih ljudskih bića. Jedino sam bio svjestan da bijeli konj pored crnoga izgleda vrlo slikovito“ (Martin 2000). U svakom slučaju, svakako bi bilo poželjno da studenti – budući učitelji budu upoznati sa sociokulturalnim kontekstom u kojem je neko djelo multikulturalne književnosti nastalo kako bi se ono moglo iskoristiti i za poučavanje povijesti i kritičku analizu međuljudskih odnosa.

U nekim su se odgovorima ispitanici osvrnuli i na ulogu braka u modernome društvu:

„Ne znam. Možda možemo vjenčanje smatrati kontroverznom temom jer vjenčanja postaju sve manje i manje česta.“

Slika 4. *The Story of Little Black Sambo*

Prema su ispitanici u svojim odgovorima na pravome tragu kada navode da se u pozadini priče nalazi rasna problematika (7%) s obzirom na općenito isticanje boje

kože u ovoj priči (14%), potom i isticanje boje kože dječaka Samba (13%) i članova njegove obitelji (13%), u većini komentara ispitanici ne preciziraju što im se u tekstu i ilustracijama čini problematičnim:

„Uvredljivo za crnu djecu.”

„Možda zato što je dječak bio crn, a hodao je po džungli.”

„Mislim da je autor koristio puno predrasuda o crncima.”

Samo je jedan ispitanik ispravno definirao jednu od glavnih zamjerki ovoj priči, a to je nesklad između opisa dječaka Samba u tekstu i ilustracija:

„Nisam sigurna, ali rekla bih da je kontroverzno to što je ovo priča o malom crnom dječaku Sambu. Priča je locirana u Indiji, ali on izgleda kao afrički dječak.”

Također, svega 9% ispitanika ispravno uočava da problematičnost ove priče proizlazi prvenstveno iz dječakova imena, kao i imena članova njegove obitelji što odražava slabo poznavanje neprimjerene rasne nomenklature i kolonijalne povijesti pogrdnoga naziva Sambo:

„Imena likova i ilustracije su rasistički. Dječakovo ime: Mali Crni Sambo.”

„To što je dječak nazvan malim i crnim je također kontroverzno jer da je bijel, to ne bi bilo tako istaknuto.”

Neki ispitanici naglašavaju i živopisnu boju dječakove robe (7%) i nesklad pozicija moći jer je na meti tigrova koji ga zlostavljaju (16%). U jednom odgovoru dječak je opisan kao „obojeni“ dječak što bi odgovaralo engleskom „colored“ čije se korištenje u Sjedinjenim Američkim Državama postepeno smanjivalo od 1960-tih i danas se smatra pogrdnim nazivom.

„Ne znam. Možda zbog boja – on je obojeni dječak i nosi šarenu odjeću.”

„Možda zato što jači i bogatiji uzimaju od slabijih i siromašnijih.”

Značajan udio ispitanika nije znao prepoznati što ovu ilustriranu priču čini kontroverznom (21%), odnosno čak petina budućih učitelja nije prepoznala ni pogrdno značenje imena Sambo niti uočila problematične ilustracije indijske obitelji.

„Mislim da u ovoj priči ništa nije bilo kontroverzno.”

Ovako visok postotak ukazuje na jasnu potrebu da se studente – buduće učitelje tijekom njihova inicijalnog obrazovanja kontinuirano izlaže sadržajima i konkretnim primjerima diskriminatorskog sadržaja kako bi razvili veću osjetljivost prema neprijemljenim i krivim prikazima članova marginaliziranih skupina.

Četvrti specifični cilj bio je ispitati spremnost studenata – budućih učitelja da se dotaknu odabranih tema u svojem budućem poučavanju.

Tablica 3. Samoprocijenjena sposobnost studenata da teme odabranih slikovnica primijene u svojem budućem radu s učenicima razredne nastave

Naslov	Osjećam se sigurnim u svoju sposobnost da temu slikovnice / ilustrirane priče obradim u svojoj budućoj odgojno-obrazovnoj praksi.				
	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	Potpuno se slažem
	1	2	3	4	5
<i>Morris Micklewhite and the Tangerine Dress</i>	0%	8.9%	25%	30.4%	35.7%
<i>And Tango Makes Three</i>	1.8%	3.6%	34%	30.3%	30.3%
<i>The Story of Little Black Sambo</i>	12.5%	14.3%	35.7%	21.4%	16.1%
<i>The Rabbits' Wedding</i>	0%	9%	16.1%	37.5%	37.5%

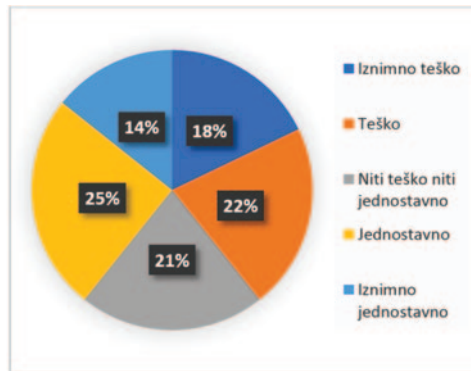
Najveći dio ispitanika (75%) smatrao se sposobnim primijeniti temu slikovnice *The Rabbits' Wedding* u svojem budućem poučavanju, slijede *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* (66.1%) i *And Tango Makes Three* (60.6%). Nesigurnosti u procjeni vlastitih sposobnosti poučavanja tema zastupljenih u odabranim književnim djelima izražene su prisutne za slikovnice *And Tango Makes Three* (34%), *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* (25%), a nešto manje za slikovnicu *The Rabbits' Wedding* (16%).

Najmanji udio ispitanika (37.5%) smatrao se sposobnim primijeniti temu slikovnice *The Story of Little Black Sambo* u svojem budućem poučavanju, a gotovo jednak postotak (35.7%) nije znao procijeniti svoju sposobnost primjene ove priče u

svojoj odgojno-obrazovnoj praksi. Više od četvrtine ispitanika (26.8%) smatra da ne vladaju dovoljno dobro temom slikovnice. Drugim riječima, čak dvije trećine ispitanika (74.3%) nisu se procijenile sposobnima kvalitetno primijeniti ovu temu u poučavanju djece ranijega osnovnoškolskog uzrasta.

Peti specifični cilj bio je ispitati samoprocjenu zahtjevnosti prepoznavanja zastupljenosti interkulturalnih vrijednosti u sadržaju odabranih slikovnica/ilustriranoj priči. Postavljeno je pitanje: Koliko Vam je bilo teško odlučiti promiču li se sadržajem odabranih slikovnica i ilustrirane priče interkulturalne vrijednosti?

Tablica 4. Zahtjevnost u prepoznavanju interkulturalnih vrijednosti u odabranim slikovnicama

Gotovo jednak udio studenata u sadržaju odabranih slikovnica / ilustrirane priče nije naišao (39%) [„jednostavno“ (25%) i „iznimno jednostavno“ (14%)] i naišao je na poteškoće (40%) [„teško“ (22%) i „iznimno teško“ (18%)] u procjeni prisutnosti interkulturalnih vrijednosti, a 21% ispitanika nije mogao procijeniti razinu zahtjevnosti. Drugim riječima, čak 61% ispitanika nije smatrao jednostavnim procijeniti prisutnost interkulturalnih vrijednosti u odabranim djelima.

Neosporno je da je uspješno provođenje načela interkulturalnoga obrazovanja izuzetno zahtjevan pothvat, međutim, ovako visok postotak studenata – budućih učitelja koji su naišli na značajnije poteškoće u prepoznavanju interkulturalnih vrijednosti ukazuje na potrebu da se u nastavne planove kolegija iz jezika i književnosti uvrste dodatni sadržaji s istim i sličnim temama i konkretnim primjerima kontroverznih sadržaja u dječjoj književnosti kako bi se studente – buduće učitelje osnažilo odgovarajućim znanjima i strategijama da u svojoj nastavnoj praksi samouvjereno posegnu za nastavnim materijalima i književnim naslovima koji u svoj fokus stav-

ljaju pitanja marginaliziranih skupina, propituju pozicije moći u društvu i promiču interkulturalne vrijednosti.

4. ZAKLJUČAK

U kontekstu provedenoga istraživanja interkulturalne kompetencije studenata Učiteljskoga studija pomoću multikulturalne slikovnice i ilustrirane priče kao autentičnih nastavnih materijala, dobiveni rezultati ukazuju na potrebu da se studente – buduće učitelje tijekom čitavoga inicijalnog obrazovanja izlaže sadržajima kojima se promiču interkulturalne vrijednosti.

Najveći udio ispitanika smatrao je slikovnicu *The Rabbits' Wedding* (82.2%) primjerenom za poučavanje djece u nižim razredima osnovne škole, a najmanji (51.8%) ilustriranu priču *The Story of Little Black Sambo*. Tri četvrtine ispitanika (75%) smatrale su da se tekстом i ilustracijama slikovnica *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress* i *And Tango Makes Three* promiču interkulturalne vrijednosti, a svega 39.3% dijelio je to mišljenje o ilustriranoj priči *The Story of Little Black Sambo*. Većina studenata – budućih učitelja prepoznala je što tri odabrane slikovnice čini kontroverznama – implicitno zagovaranje prava i ravnopravnosti marginaliziranih skupina (posvojenje unutar istospolne zajednice, prikaz transrodnih osoba, vjenčanje osoba različite boje kože). Značajnije poteškoće uočene su u procjeni problematičnoga sadržaja ilustrirane priče *The Story of Little Black Sambo*, a čak 21% ispitanika nije uočio ni diskriminatoran jezik ni problematične ilustracije dječaka. 75% ispitanika smatralo se sposobnim primijeniti temu slikovnice *The Rabbits' Wedding* u svojem budućem poučavanju, a gotovo jednak postotak (74.3%) nije se smatrao sposobnim primijeniti temu ilustrirane priče *The Story of Little Black Sambo* u nastavi s djecom ranijega osnovnoškolskog uzrasta. Naposljetku, čak 61% ispitanika smatrao je izazovnim procijeniti prisutnost interkulturalnih vrijednosti u odabranim djelima.

Odgovarajućim usmjeravanjem, multikulturalna dječja književnost može doprinijeti razvijanju vještina kritičkoga mišljenja u djece, interkulturalnoga razumijevanja i boljem razumijevanju odnosa moći na kojima se naše društvo temelji. Međutim, važno je naglasiti da samo učitelji koji su educirani za poučavanje interkulturalnih sadržaja mogu to znanje prenositi na svoje učenike i utjecati na formiranje njihovih interkulturalnih stavova (Bijelić 2010). Stoga je izuzetno važno da sveučilišni profesori svojim studentima – budućim učiteljima kontinuirano omogućuju susrete s „različitošću” i pristup širokom spektru znanja i nastavnih resursa kako bi ih se osnažilo i ohrabrilo u uvođenju kompleksnih tema i sadržaja kojima se promiču interkulturalne vrijednosti i potiče razvoj interkulturalne kompetencije.

LITERATURA

1. Ableser, Judith (2008), "Authentic Literacy Experiences to Teach and Support Young Children during Stressful Times", *YC Young Children*, 63(2), 74–79.
2. Baldacchino, Christine, Isabelle Malenfant (2014), *Morris Micklewhite and the Tangerine Dress*, Groundwood, Toronto - Berkeley
3. Bannerman, Helen (2020; 1899), *The Story of Little Black Sambo*, Dead Authors Society, USA
4. Bedeković, Vesna (2012), "Poznavanje temeljnih vrijednosti interkulturalizma u kontekstu provedbe interkulturalnog odgoja i obrazovanja", *Školski vjesnik*, 61(3), 305-324.
5. Butković, Matea, Ester Vidović (2021), "Representation of Racial Diversity in Picturebooks in Teacher Education Programs in the Republic of Croatia", *Journal of Literary Education*, 4, 50-68.
6. Byram, Michael, Bella Gribkova, Hugh Starkey (2002), *Developing the Intercultural Dimension in Language Teaching: A Practical Introduction for Teachers*, Vijeće Europe, Strasbourg
7. Cai, Mingshui (1998), "Multiple Definitions of Multicultural Literature: Is the Debate Really Just", *New Advocate*, 11(4), 311-324.
8. Daskalovska, Nina, Violeta Dimova (2012), "Why should literature be used in the language classroom?", *Social and Behavioral Sciences*, 46, 1182-1186.
9. Deardorff, Darla K. (2008), "Intercultural competence: A definition, model and implications for education abroad", in: Victor Savicki (ed.), *Developing intercultural competence and transformation: Theory, research, and application in international education*, Stylus, Sterling, VA, 32-52.
10. Fernandez, Eduardo Encabo, Amando López, Isabel Jerez Martinez (2012), "Un estudio sobre el uso de álbumes ilustrados en Educación Primaria para la mejora de la competencia intercultural. Una perspectiva europea" ["A study of the use of picturebooks in primary education in order to improve intercultural competence: A European perspective"], *Revista de Educación*, 358, 406-425.
11. Fox, Dana L., Kathy G. Short (ed.) (2003), *Stories Matter: The Complexity of Cultural Authenticity in Children's Literature*, National Council of Teachers of English, Urbana, IL
12. Furstenberg, Gilberte (2010), "Making Culture the Core of the Language Class: Can It Be Done?", *The Modern Language Journal*, 94(2), 329-332.

13. Guariento, William, John Morley (2001). "Text and task authenticity in the EFL classroom", *ELT Journal*, 55(4), 347-353.
14. Guevara, Susan (2003), "Authentic enough: Am I? Are you? Interpreting culture for children's literature", in: Dana L. Fox, Kathy G. Short (eds.), *Stories Matter: The Complexity of Cultural Authenticity in Children's Literature*, National Council of Teachers of English, Urbana, IL, 50-60.
15. Hrvatić, Neven, Elvi Piršl (2007), "Kurikulum pedagoške izobrazbe učitelja", u: Vlatko Previšić (ur.), *Kurikulum: teorije – metodologija – sadržaj – struktura*, Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – Školska knjiga, Zagreb, 333-356
16. Hughes, Chloe (2012), "Seeing Blindness in Children's Picture Books", *Journal of Literary and Cultural Disability Studies*, 6(1), 35-51.
17. Jordan, R. R. (1997), *English for Academic Purposes: A Guide and Resource for Teachers*, Cambridge University Press, Cambridge
18. Kochiyama, Arisa (2017), "Teaching English with Picture Books: Current Challenges and Possible Solutions in English Education in Japan", *International Journal of Education*, 9(1), 38-44.
19. Kortenhaus, Carole M., Jack Demarest (1993), "Gender role stereotyping in children's literature: An update", *Sex Roles: A Journal of Research*, 28(3-4), 219-232.
20. Lysaker, Judith, Tiffany Sedberry (2015), "Reading Difference: Picture Book Retellings as Contexts for Exploring Personal Meanings of Race and Culture", *Literacy*, 49, 105-111.
21. Martin, Douglas (29. svibnja 2000), "Emily W. Reed, 89, Librarian in '59 Alabama Racial Dispute'", *The New York Times*, dostupno na: <https://www.nytimes.com/2000/05/29/us/emily-w-reed-89-librarian-in-59-alabama-racial-dispute.html>
22. McRae, John (1991), "Applying the Buzzwords. Literature for Language Learners", *British Book News*, 4, 32- 37.
23. Narančić Kovač, Smiljana (2011), "Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama", *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 17(66), 10-12.
24. Nieto, Sonia (2008), "Chapter 9: Culture and Education", *Yearbook of the National Society for the Study of Education*, 107(1), 127-142.
25. Piršl, Elvi (2011), "Odgoj i obrazovanje za interkulturalnu kompetenciju", *Pedagoška istraživanja*, 8(1), 53-70

26. Prior, Lori Ann, Angeli Willson, Miriam Martinez (2012), "Picture This: Visual Literacy as a Pathway to Literacy Understanding", *The Reading Teacher*, 66(3), 195-206.
27. Richards, Jack C. (2001), *Curriculum Development in Language Teaching*, Cambridge University Press, Cambridge
28. Richardson, Justin, Peter Parnell, Henry Cole (2015), *And Tango Makes Three*, Little Simon, New York – London – Sydney - New Delhi
29. Sablić, Marija, Alma Škugor, Edina Malkić (2010), "Odgoj i obrazovanje za interkulturalizam – IN MEDIAS RES", u: Anđelka Peko, Marija Sablić, Ranka Jindra (ur.), *Obrazovanje za interkulturalizam, Zbornik radova s 2. međunarodne znanstvene konferencije*, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku - Učiteljski fakultet u Osijeku - Nansen Dijalog Centar, Osijek, 89-104.
30. Sanders, Linda A. (2009), "Multicultural Literature in Performance", *Curriculum & Teaching Dialogue*, 11(1/2), 193-205.
31. Short, Kathy G. (2012), "Story as World Making", *Language Arts*, 90(1), 9-17.
32. Shrestha, Prithvi (2007), "Using Stories with Young Learners", in: M. Krzanowski (ur.), *Current Developments in ESP, EAP and EOP*, [e-knjiga]; IATEFL (ESP SIG), Canterbury, UK, 231–235.
33. Sims Bishop, Rudine (2003), "Reframing the debate about cultural authenticity", Fox, Dana L., Kathy G. Short (ed.) (2003), *Stories Matter: The Complexity of Cultural Authenticity in Children's Literature*, National Council of Teachers of English, Urbana, IL, 25-40
34. Stallworth, B. Joyce, Louel Gibbons, Leigh Fauber (2006), "It's Not on the List: An Exploration of Teachers' Perspectives on Using Multicultural Literature", *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 49(6), 478-489.
35. Temple, Charles, Miriam Martinez, Junko Yokota (1998), *Children's books in children's hands: An introduction to their literature*, Allyn & Bacon, Boston
36. Vijeće Europe (2008), White Paper on Intercultural Dialogue "Living Together As Equals in Dignity", 118. ministarsko zasjedanje ministara Vijeća Europe (Strasbourg, 7. svibnja 2008.).
37. Williams, Garth (1958), *The Rabbits' Wedding*, Harper Colling Publishers, New York, NY

HIDDEN MEANINGS: RESEARCHING STUDENT-TEACHER INTERCULTURAL COMPETENCY USING MULTICULTURAL CHILDREN'S LITERATURE AS AUTHENTIC TEACHING MATERIAL

Summary:

In modern society, future teachers need to be able to recognize the potential offered by multicultural children's literature in promoting intercultural values in children as well as to feel confident in their ability to choose authentic teaching materials. Three picture books (*The Rabbits' Wedding*, *Morris Micklewhite*, and *the Tangerine Dress* and *And Tango Makes Three*) and one illustrated story (*The Story of Little Black Sambo*) were selected for research of students' intercultural competence. The general research aim was to research the intercultural competence of Teacher Education students using authentic works of multicultural children's literature, whereby the specific aims sought to explore: a) students' attitudes about the appropriateness of the selected topics for lower elementary school teaching; b) students' ability to recognize whether the text and illustrations of the selected picture books/illustrated story promote intercultural values (e.g., acceptance of diversity, equality, empathy); c) whether students are trained to recognize the controversial content in the selected picture books/illustrated story, d) student' self-assessed readiness to address the selected topics in their future teaching; e) student' self-assessed difficulty in recognizing the representation of intercultural values in the content of the selected picture books/illustrated story. The sample of participants included fifty-six fourth-year Teacher Education students (40 students from the University of Rijeka and 16 students from the University of Pula) during two consecutive academic years (2020/2021 and 2011/2022). The participants filled out a questionnaire that examined the concordance between the content of the selected titles and the promotion of intercultural values, the existence of controversial topics, and the appropriateness of addressing the selected topics in lower elementary school teaching as well as the students' self-assessed abilities to implement the topics of the selected works in their future teaching and the difficulty of recognizing intercultural values in the selected works were explored.

The majority of students recognized the controversial nature of the three selected picture books – the implicit advocacy of the rights and equality of marginalized groups (same-sex adoption, depiction of transgender people, marriage of people of different skin color). Almost two-thirds of the participants encountered difficulties in assessing the presence of intercultural values in the selected literary works.

Keywords: authentic teaching material; intercultural competence; multicultural children's literature; foreign language; student-teachers

Adrese autorica
Authors' address

Matea Butković
Sveučilište u Rijeci
Medicinski fakultet
matea.butkovic@medri.uniri.hr

Ester Vidović
Sveučilište u Rijeci
Učiteljski fakultet
ester.vidovic@ufri.uniri.hr

